

tur et conturbentur usque in æternum, et erubescant et pereant : et sciant quia nomen tuum Dominus : solus tu excelsus super omnem terram (Psalm. LXXXII, ex interpr. S. Hieronymi diversa a Vulgata). Hæc fteri Prophetæ, hæc Apostoli, hæc successores eorum et omnium catholicorum Patrum vetant decreta : et tales præsumptiones, sacrilegium ^a esse dijudicant. Quorum nos sequentes exempla, omnes tales præsumptores, et Ecclesiæ (17, q. 4, Omnes raptores) raptores, (Hincm. epist. VIII, edit. Mog. Concil. Carisiacense in epist. ad episcopos Galliarum) atque suarum facultatum alienatores, una vobiscum a liminibus sanctæ matris Ecclesiæ anathematizatos, apostolica auctoritate pellimus, et damnamus, atque sacrilegos esse judicamus. Et non solum eos, sed omnes consentientes eis; Quia non solum qui faciunt rei judicantur, sed etiam qui consentiunt facientibus (Rom. 1). Par enim poena et agentes et consentientes comprehendit. Vos ergo, fratres, vigilate et orate. Viriliter agite, et confortamini in Domino, et omnia vestra, juxta Apostolum, in charitate fiant (I Cor. XVI). A recta ergo (14, q. 1, A recta ergo; et in decret. Felicis papæ) fide et apostolico tramite propter ullam persecutionem nolite recedere, scientes quia, juxta Salvatoris sententiam, beati sunt qui persecutionem ^b patiuntur propter justitiam (Matth. V). Hæc est Apostolorum viva traditio (Agatho ad imperat. Const. act. VI, concilii CP. adversus Monothelitas), hæc vera charitas quæ, prædicanda est, et præcipue diligenda ac fovenda, atque fiducialiter ab omnibus ^c tenenda. Hæc sancta et apostolica mater omnium ecclesiarum Christi Ecclesia, quæ per Dei omnipotentis gratiam a tramite apostolicæ traditionis numquam errasse probatur, nec hæreticis novitatibus depravanda ^c succubuit : sed, ut in exordio normam fidei apostolicæ percepit ab auctoribus suis, Apostolorum Christi principibus, illibata sine tenus manet, secundum ipsius Domini Salvatoris divinam pollicitationem, qui discipulorum suorum principi in suis fatus est Evangelis: Petre, inquit, ecce Satanas expetivit ut cribraret vos, sicut qui cribrat

triticum. Ego autem pro te rogavi, ut non deficiat fides tua; et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos (Luc. XXII). Consideret itaque vestra excellens prudentia quam bonum sit persistere in dispensatione vobis credita et in fide recta, atque hæreticis et æmulis Christi repugnare, et numquam a veritatis tramite declinare; quoniam Dominus et Salvator omnium, cujus fides est, qui pro nobis mori non dubitavit, et proprio nos suo redemit sanguine, fidem beati Petri non defecturam promisit, et confirmare cum fratres suos admonuit : quod apostolicos Pontifices, meæ exiguitatis prædecessores, confidenter fecisse semper cunctis est cognitum. Quorum et pusillitas mea, licet impar et minima, pro suscepto tamen, divina dignatione, ministerio, pedissequa cupit existere. Væ enim erit nobis, qui hujus ministerii onus susceptum habemus, si veritatem Salvatoris nostri Jesu Christi, quam Apostoli prædicaverunt, prædicare neglexerimus (I Cor. IX). Væ erit nobis, si silentio veritatem oppresserimus, quam erogare nummularis jubemur, id est Christianos populos imbueri et docere (Math. XXV). Quid in ipsius Christi futuro dicturi sumus examine, si sermonum ejus veritatem confundimur prædicare? Quid erit de nobis cum de commissis nobis animabus et de officio suscepto rationem justus judex Christus Dominus noster disriclam exegerit (Luc. XVI)? Ideo, fratres, hortor (S. Leo, Epist. I adversus Manich.) dilectionem vestram, obtestor et moneo ut qua debetis et potestis sollicitudine, vigiletis ad investigandos hæreticos et inimicos sanctæ Dei Ecclesiæ et a sanis mentibus, ne pestis hæc latius divulgetur, severitate qua potestis pro viribus extirpetis; quoniam, ut habebit a Deo dignæ remunerationis præmium qui diligentius, quod ad salutem commissæ sibi plebis proficiat, fuerit executus, ita ante tribunal Domini de reatu negligentia se non poterit excusare quicumque plebem suam contra sacrilegæ persuasionis auctores noluerit custodire. Data kalendis aprilis anno 252, adhuc vivente Cornelio, Gallo et Volusiano viris clarissimis consulibus.

LECTIONES VARIANTES.

^a Alias Sacrilegium judicant.^b Alias Perturbationem.^c Alias depravata.

DECRETA LUCII PAPÆ,

EX GRATIANO DESUMPTA.

I. Officio et beneficio privetur episcopus, presbyter ^D vel diaconus, uxorem suscipiens, vel susceptam relinens.

Ministri (Dist. 81) altaris, presbyteri sive diaconi, ad dominica tales eligantur officia, qui continentiam servant. Si vero post ordinationem suam ministros contigerit propriæ uxoris invadere cubile, sacrarii non intrent limina, neque sacrarii portitores fiant, neque altare contingant, neque ab offerentibus holocausti oblationem suscipiant, neque ad Dominici corporis portionem accedant, neque propinquent, neque sine majoris natu auctoritate majora gerant officia, ut ceum sano ad altare vel calicem non sulerant.

EX EISDEM DECRETIS.

II. Clericus matronarum domicilia frequentans deponatur.

Clericus (Dist. 81) solus ad feminæ tabernaculum non accedat, neque frequenter properet sine majoris natu sacerdotis jussione. Nec solus presbyter cum sola femina fabulas misceat. Nec archidiaconus, sub prætextu humilitatis aut officii, frequenter intret domicilia matronarum, aut forte per clericos aut domesticos matronæ mandet aliquid secreta. Si quid agnitum fuerit, et ille deponatur, et illa liminibus ecclesiæ arceatur.

EX EISDEM DECRETIS.

III. *De eodem titulo.*

Sed si forte (*Distinct. 81, Sed si forte*) aliqua intercessio fuerit (1) episcopo, suggeratur. Et si talis est ad quam ire debeant, ipse per intervntum pergat. Sin autem, de latere suo dirigat cum duobus aut tribus testibus, nemo tamen cum extranea habitet femina, nisi soror aut proxima fuerit, et hoc cum magna sollicitudine fiat. Non enim ignoramus malitias Satanæ (II *Cor. II.*)

EX EISDEM DECRETIS.

(Ex vet. Pœnitentia, apud Canisium, vet. lect. t. II, part. II, p. 131, edit. Basnagii; ex nov. supplem. Mansi., t. I, p. 14.)

IV. *Quod sit simoniacus quicumque reconciliationem pro munere vel dignis negaverit, vel indignis con-*
Ut nemo presbyterorum xenium vel quodcumque

A emolumentum temporale, immo detrimentum spirituale a quocumque publice peccante vel incestuoso accipiat, ut episcopo vel ministris peccatum illius reticeat; nec, pro respectu cuiusque personæ, aut consanguinitatis vel familiaritatis, alienis communicans peccatis, hoc episcopo innotescere detractet; nec a quoquam pœnitente aut gratiam, aut favorem, aut munus suscipere præsumat; aut minus digne pœnitentem ad reconciliationem adducat, et testimonium reconciliationis ferat; vel quocumque livore alium quemlibet dignius pœnitentem a reconciliatione removeat; quia hoc simoniacum, et Deo et hominibus contrarium est.

(1) Hoc est Clementis epist. 2, ad Jacobum, fratrem Domini. HARDUINUS.

ANNIS DOMINI CCLIII-CCLVII.

S. STEPHANUS I, PAPA ET MARTYR, VITA, EPISTOLÆ ET DECRETA.

PROŒMIUM.

Ex libro pontificali Damasi papæ.

Stephanus natione Romanus, ex patre Julio ^a, selectiones

^a Jobio quinque.

LECTIONES VARIANTES.

B dit annos septem, menses quinque, dies duos. Martyrio coronatur. Fuit temporibus Valeriani et Gallicani et Maximi, usque ad Valerianum quarto, et Gallicanum tertio ^b. Hic constituit, sacerdotes et Le-

^b Gallieni Coss.

VARIORUM NOTÆ.

Stephanus. Stephanus patria Romanus, postquam 35 diebus Sedes pontificia pastore destituta fuisset, nona Aprilis, anno Christi 257, qui est quartus Galli et Volusiani, Valeriani et Gallieni tertius, in sede pontificia collocatur. Initio hujus pontificatus, duobus prædictis imperatoribus Gallo et Volusiano, prout a Cypriano prædictum fuerat, occisis, Ecclesia pace et quadam tranquillitate fruitur, usque ad annum Valeriani imperatoris quintum, et Christi 259, quo imperator Valerianum principio imperii sui erga Christianos benevolentissimus, optime affectus, a quodam mago Ægyptio in eodem vicissim concitatur, atque ad resumendum contra eos arma inducitur. Dionysius Alexand. apud Euseb. lib. VII, cap. 9; Baron. anno 257, numero 6 et 7. Cum igitur pax reddita diuturna non esset futura, Cyprianus ac reliqui Africanæ Ecclesiæ episcopi, multis conciliis in Africa habitis convenientes, summo conatu laborarunt, ut id, quod a fide catholica et bonis moribus alienum in Ecclesiam irrepserat, emendarent, hæreses extirparent, vitia corrigerent, ac demum orthodoxæ fidei dogmata confirmarent. Aquariorum hæresin, aquam dumtaxat in sacrificio offerentium, Cyprianus epistola 63, ad Cælium scripta, refutat, dicens, hos persecutione vigente summo mane, seu potius nocturno tempore, ad sacram synaxin convenientes, loco vini aquam obtulisse, ne scilicet Christi sanguinem in specie vini bibentes, odore vini, velut quodam Christianitatis indicio, proderent. Baron. anno 257, num. 9, 10 et 11. Cum Martianus Arelantensis episcopus in Gallia hoc tempore Novatiano plurimum studeret, multos etiam in ejusdem errorem induxisset, Faustinus Lugdunensis episcopus cum Cypriano et reliquis coepiscopis Galliæ, per litteras ad Stephanum scriptas (Cypriani infra exstant) sollicitè petivit, ut is ex officio et munere Martiani Novatiani sectarium e sede deponat, et alium in ejus locum substituat. Baron. anno 258, num. 8, 9 et 10. Sub hoc pontifice apud catholicæ Ecclesiæ episcopos et doctores gravissima controversia moveri ac disputari cœpta est, hæc: *An Baptismus quem minister hæreticus secundum legitimam Ecclesiæ catholicæ formam, ac debitam ministri intentionem, scilicet, in*

nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, contulisset, invalidus sit, ideoque iterandus, quod a ministro hæretico administratus sit? Cyprianus cum Firmiliano Asiæ, aliisque plurimis orientalibus episcopis, id non modo affirmavit, verum etiam habitis hac de re plurimis in Africa conciliis idem aliquoties confirmavit, unum esse Baptismum, qui extra unam Ecclesiam catholicam non invenitur. Stephanus vero Romanæ Ecclesiæ pontifex, docens antiquam apostolicam traditionem esse, qua baptizati ab hæreticis, sola manuum impositione recipiebantur, ideoque, ut inquit Vincentius Lirinensis, contra hæres. cap. 9, nihil hac in re innovandum, sed omnino id quod ab Apostolis traditum est tenendum esse docens, Apostolicam traditionem velut quendam murum inexpugnabilem, eorum sententiis opposuit, eaque fere sola fretus, illum Baptismum ratum, validum, et nequaquam reiterandum e se desinivit, quem minister hæreticus juxta formam a Christo præscriptam, et ab Ecclesia usurpatam, contulisset. Ad hanc sententiam Stephani pontificis non modo omnes fere patres Africani, verum etiam ii qui propugnatores erant contrarii dogmatis Firmilianus, Dionysius, et Cyprianus accesserunt, quod ex Augustino, epist. 48, ad Vincent. et de Baptism. contra Donat. 6, cap. 2, item ex Hieronymo contra Luciferianos, aliisque rationibus probat Baronius anno Christi 258, num. 49, 50, 51. De hac controversia legantur Cypriani epistolæ 70, cum septem sequentibus. Augustinus de Baptism. contra Donatistas. Hieronymus contra Luciferianos, Baronius, præd. anno numero 2, et sequentibus. Notetur etiam quanta vis traditionum Apostolicarum, quantaque Petri successoris insit auctoritas, qui nullis aliis ferme armis, quam majorum traditione vallatus, omnem orientalem et occidentalem episcoporum impetum sustinuerit, eorumque tela, ex divinis Scripturis confertim petita, unico traditionum clypeo excepta retorserit.

SEVER. BIMUS.

Stephano, ut Eusebius, lib. VII, c. 2, loquitur, Lucius moriens episcopale officium dereliquit, et quidem prout ejusdem Eusebii *Chronicon* et Bucherianus catalogus docent, Volusiano et Maximino, seu potius